

“ถ้าถามว่าคนไทยทั่วไปรู้จักโรคติดเชื้ออะไรบ้าง คำตอบที่ได้อาจจะมี โรคเอดส์ วัณโรค มาลาเรีย ฉีหนู ไข้เลือดออก และไข้หวัดนก แต่แทบไม่มีใครเลยที่รู้จักโรคเมลิโออยด์ แต่จะมีใครรู้บ้างไหมว่า โรคเมลิโออยด์คร่าชีวิตคนไทยปีละมากกว่า 1,000 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนคนไทยที่เสียชีวิตด้วยโรค มาลาเรีย ฉีหนู ไข้เลือดออก และไข้หวัดนก รวมกันทั้งปีเสียอีก”

โรคเมลิโออยด์นั้นพบในประเทศไทยครั้งแรกในปีพ.ศ. **2498** และเป็นที่รู้จักกันดีในวงการแพทย์ [1] ในปัจจุบันคาดว่าผู้ป่วยโรคเมลิโออยด์ปีละมากกว่า **2,000** ราย และครึ่งหนึ่งเสียชีวิต [2]

โรคเมลิโออยด์ เกิดจากการติดเชื้อเมลิโออยด์ซึ่งเป็นเชื้อแบคทีเรียที่พบได้ในดินและน้ำในประเทศไทย พบมากสุดในภาคอีสาน รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ การสัมผัส การรับประทาน และการหายใจ เป็นช่องทางที่เชื้อเข้าสู่ร่างกายได้ เนื่องจาก **ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นชาวนา ชาวไร่ จึงไม่แปลกใจเลยว่า การตัดนา เกี่ยวข้าว ลุยน้ำ จับปลา จึงเป็นช่วงเวลาเสี่ยงที่สุดที่จะทำให้เชื้อมีผ่านเข้าสู่ร่างกายของเราได้**

การวินิจฉัยโรคเมลิโออยด์นั้นทำได้ยากเนื่องจาก อาการของโรคไม่จำเพาะเจาะจง อาจมีอาการแค่เพียง ไข้และเสียชีวิตภายในเวลาอันรวดเร็ว หรือมีอาการคล้ายกับโรคติดเชื้ออื่นๆ เช่น ฉีหนู หรือไข้หวัดใหญ่ [3] ทำให้แพทย์ไม่สามารถให้การวินิจฉัยที่ถูกต้องได้ในเวลาอันรวดเร็ว การตรวจทางห้องแลปนั้นก็จำเป็นต้องเพาะเชื้อซึ่งต้องใช้เวลาและความชำนาญพิเศษ อีกทั้งผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่เสียชีวิตด้วยโรคเมลิโออยด์ก็มักจะเสียชีวิตก่อนที่จะทราบผลการตรวจจากทางห้องแลป ซึ่ง

ทำให้ญาติและแพทย์ไม่ทราบว่าผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคเมลิโออยด์

แม้ว่าโรคเมลิโออยด์จะร้ายแรง แต่โรคเมลิโออยด์นั้นไม่ติดต่อกับคนสู่คน และสามารถป้องกันได้ วิธีการป้องกันหลักๆ ประกอบไปด้วย (1) หลีกเลี่ยงการสัมผัสผืนดินและน้ำโดยตรง หากต้องสัมผัสผืนดินหรือน้ำ เช่น ดำนา ลุยน้ำ จับปลา **ควรสวม ถุงมือยาง กางเกงขายาว ชุดลุยน้ำ และ รองเท้าบูทเสมอ** และควรทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำสะอาด ฟอกสบู่ทันที หลังการสัมผัส (2) **ดื่มน้ำต้มสุก** เนื่องจาก น้ำฝน น้ำบ่อ น้ำบาดาล และน้ำประปาตามท่อ อาจมีเชื้อเมลิโออยด์ปนเปื้อนได้ (3) **ทานอาหารสุกสะอาด** ไม่ทานอาหารที่มีการปนเปื้อนจากดิน ผืนดิน หรือล้างด้วยน้ำที่ไม่สะอาด (4) **หลีกเลี่ยงการสัมผัสลมผืนฝน และการทำงานท่ามกลางสายฝน** (5) เลิกเห็ดดำ เลิกบุหรี ห้ามทานยาต้ม ยาหม้อ ยาชุด ยาลูกกลอน และ (6) ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวจะเสี่ยงมากขึ้น เช่น ผู้ป่วยเบาหวานควรดูแลระดับน้ำตาลให้ปกติ เราต้องการเป็นส่วนหนึ่งที่จะขับเคลื่อนสังคม ให้สังคมตระหนักถึงภัยร้ายนี้ และเพื่อที่หน่วยงานของรัฐจะได้ลงมาช่วยสนับสนุนให้เกิดการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้อย่างกว้างขวาง คุณสามารถช่วยเรา ได้ด้วยการบอกราคา หรือ คลิ๊ก Like ที่ Facebook Page ของเรา

References

1. Punyagupta S, Attasaampunna P, Jayanetra P, et al. A medical problem among the Thai? J Med Council Thai 1976; 5: 419-35.
2. Limmathurotsakul D, Wongratanacheewin S, Teerawattanasook N, et al. Increasing incidence of human melioidosis in Northeast Thailand. Am J Trop Med Hyg 2010;82:1113-7.
3. Cheng AC, Currie BJ. Melioidosis: epidemiology, pathophysiology, and management. Clin Microbiol Rev 2005;18:383-416.

Contributors

Version 1.1 Written by Direk Limmathurotsakul

9 Jan 2012

Version 1.2 Edited by Direk Limmathurotsakul

1 May 2012